

**ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ УКРАЇНИ**

ПОСТУЛІН ОЛЕКСАНДР СЕРГІЙОВИЧ

УДК 349.4:351:338.124.4

**МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН В
УМОВАХ КРИЗИ**

25.00.02 – механізми державного управління

АВТОРЕФЕРАТ

дисертація на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління

КИЇВ - 2020

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Інституті підготовки кадрів державної служби зайнятості України.

Науковий керівник – доктор наук з державного управління, доцент
ДМИТРЕНКО Геннадій Васильович,
Інститут підготовки кадрів державної служби
зайнятості України,
професор кафедри публічного управління та
адміністрування.

Офіційні опоненти: доктор наук з державного управління, професор
КРУТІЙ Олена Миколаївна,
Харківський регіональний інститут державного
управління Національної академії державного
управління при Президентові України,
професор кафедри політології та філософії;

кандидат наук з державного управління
ПАЛАМАРЧУК Тетяна Петрівна,
Національна академія державного управління при
Президентові України,
доцент кафедри глобалістики, євроінтеграції та
управління національною безпекою.

Захист відбудеться *«09» липня 2020 року о 12-й годині* на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.891.02 Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України за адресою: 03038, м. Київ, вул. Нововокзальна, 17, к. 201.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України (03038, м. Київ, вул. Нововокзальна, 17).

Автореферат розісланий *05 червня 2020 року*.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

М. З. Масик

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Сучасний розвиток України пов'язаний із пошуком нових інноваційних підходів та практикою оптимізації різних сфер публічного управління, що увиразнює гностичну доцільність концептуального й технологічного регулювання земельних відносин як визначального атрибуту утвердження ринкової економіки. Враховуючи такий контекст, а також поширення різних кризових тенденцій, які пронизують трансформаційно-модернізаційну синергію результативної життєдіяльності держави, визначається необхідність системного запровадження земельної реформи та формування ринку землі. Це зумовлює формування результативної земельної політики як на центральному, так і регіональному рівнях, яка б «сканувала» різні кризові аспекти й інноваційні концепти забезпечення соціально-економічної стабільності суспільного розвитку шляхом запровадження індикативних моделей регулювання земельних відносин. Зважаючи на це, держава має суттєво перебудувати свої функціональні й технологічні арктикли щодо реформування відповідних процедур вдосконалення системи публічного управління у сфері використання земельних ресурсів та їх захисту. Такий контекст зумовлює суттєвий теоретико-методологічний та практико-прикладний інтерес щодо розроблення проблемно-орієнтованих моделей публічного управління у сфері земельних відносин і на цій основі розроблення методологічних пріоритетів вдосконалення їх нормативно-правового забезпечення. Зважаючи на те, що земельна реформа на сьогодні в межах вітчизняних реалій є одним із найбільш суперечливих явищ, виникає гностична необхідність деталізації окремих аспектів її реалізації у межах сучасної державно-управлінської науки.

Загальнометодологічні аспекти землі та розвитку земельних відносин та їх інституціоналізації закладені у працях таких зарубіжних вчених, як А.Сміт, А.Маршал, В.Петті, Д.Рікардо, Д.Норт, О.Уільямсон, Р.Коуз, В.Коланд, К.Хаусхофер, Е.Андерсон, Г.Бауман, Г.Беккер, Д.Белл, М.Бен-Гера, І.Валлерстайн, Б.Гофрон, М.Гоше, П.Друкер, Д.Еванс, М.Йонг, Дж. Кейн, Є.Лі, Б.Краус-Мойзер, Р.Кайрен, М.Кастельс, В.Коллінз, В.Кроррінг, Б.Кроузет, Т.Кроссвел, Ж-Ф.Ліотар, Дж.Малген, Д.Норман та ін.

Структурно-функціональний аналіз державного регулювання земельних відносин представлений у дослідницьких підходах: І.Буздалова, В.Милосера, П.Воронцова, М.Гендельмана, В.Мауля, С.Ткачука, І. Ушачева, С.Усманова, А.Хаїтова, В.Хлистуна, О.Чертовицького, С. Волкова, Н.Комова, С.Липські, Х.Башева, Д.Аллена, Д.Льюека, Є.Строева, С.Нікольського, В.Милосердова, В.Узуна, Г.Волкова, В.Філоніча, Н.Комова, А.Петрикова, В.Брижко, А.Сагайдака, С.Сая та ін.

У межах вітчизняних дослідницьких підходів різні аспекти регулювання земельних відносин та розвитку ринку землі виступали об'єктом дослідження в працях таких вчених, як Ю.Білик, А.Даниленко, Й.Завадський, М.Калюжний, М.Ковальський, П.Кулініч, М.Латинін, А.Мартин, Л.Новаковський, В.Пересоляк, А.Третьак, К.Ващенко, Р.Войтович, О.Волик, В.Волянський,

П.Ворона, Н.Гончарук, В.Гошовська, М.Канавець, Ю.Ковбасюк, А.Рачинський, В.Рижих, А.Семенченко, С.Чукот та ін.

Незважаючи на значний діапазон наукових розробок з даної проблематики, комплексного дослідження механізмів державного регулювання земельних відносин в умовах кризи в межах державно-управлінської науки не здійснювалось. Зважаючи на це, артикулюється доцільність дослідження актуальних наукових і прикладних проблем державної політики у сфері регулювання земельних відносин та забезпечення ефективності її функціонування, утвердження нової конструкції функціонування вітчизняного ринку землі. Методологічне розроблення даної проблематики сприяє розвитку теорії державного управління, поглибленню уявлень щодо оптимізації концептуальної, нормативної, технологічної практик публічного управління у сфері зміцнення земельного ресурсу держави.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дане дисертаційне дослідження виконувалося згідно з комплексними науково-дослідними роботами Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України «Управління інноваційно-інвестиційним розвитком регіону в умовах децентралізації та регіональної демократії» (державний реєстраційний номер 0118U005266) «Дослідження проблематики розвитку прямих форм демократії в Україні в умовах децентралізації» (державний реєстраційний номер №01118 U 003560), де дисертантом запропоновано окремі напрямки вдосконалення державної політики у сфері регулювання земельних відносин і на цій основі запропоновано перелік антикризових механізмів розвитку ринку землі в умовах інституційної невизначеності держави, розроблено оптимізаційні принципи державної політики регулювання земельних відносин та механізми здійснення земельного контролю як нормативного інструменту державної політики регулювання земельних відносин в Україні.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є науково-теоретичне обґрунтування механізмів регулювання земельних відносин в умовах кризи та розроблення практичних рекомендацій щодо вдосконалення антикризових процедур та технологій їх реалізації у сучасних умовах суспільного розвитку. Досягнення поставленої мети передбачає вирішення відповідних завдань:

- здійснити теоретико-методологічний аналіз регулювання земельних відносин в умовах кризи, ідентифікувати поняття «земля» та «земельні відносини» у контексті дослідницьких підходів;
- розкрити сутність основних концепцій та підходів до ідентифікації державного регулювання земельних відносин;
- проаналізувати кризу та її вплив на державне регулювання земельних відносин у сучасних умовах суспільного розвитку;
- здійснити структурно-функціональний аналіз державного регулювання земельних відносин в умовах кризи, розкрити функціональну роль держави у сфері регулювання земельних відносин в умовах кризи;

- дослідити державну політику регулювання земельних відносин як структурну умову розвитку ринку землі в умовах кризи;
- охарактеризувати державне регулювання земельних відносин в умовах кризи як структурний елемент розвитку ринку землі;
- систематизувати нормативно-правове забезпечення земельних відносин в Україні як механізм їх оптимізації в умовах кризи;
- узагальнити міжнародний досвід регулювання земельних відносин та розробити механізми його адаптації в Україні в умовах кризи;
- розробити антикризові механізми регулювання земельних відносин в Україні та обґрунтувати їх оптимізаційну роль.

Об'єкт дослідження – система земельних відносин в умовах кризи.

Предмет дослідження – механізми регулювання земельних відносин у сучасних кризових умовах суспільного розвитку.

Методи дослідження. Теоретико-методологічною основою реалізації дослідницької мети слугує використання таких загальнонаукових і спеціальнонаукових методів: історичний (систематизовано основні дослідницькі підходи до визначення землі та земельних відносин у межах вітчизняної та зарубіжної науки); логічний (розкрито сутність та основні концепції державного регулювання земельних відносин); опису (досліджено сутність та основні концепції кризи та її вплив на державне регулювання земельних відносин у сучасних умовах суспільного розвитку); порівняння (співставлено різні моделі регулювання земельних відносин в умовах кризи, які широко апробовані в різних державах сучасного світу); аналізу (охарактеризовано теоретико-методологічні засади дослідження регулювання земельних відносин в умовах кризи); синтезу (здійснено структурно-функціональний аналіз державного регулювання земельних відносин в умовах кризи); дедукції (розкрито функціональну роль держави у сфері регулювання земельних відносин в умовах кризи); узагальнення (охарактеризовано державну політику регулювання земельних відносин як структурну умову розвитку ринку землі в умовах кризи); моделювання (запропоновано модель державного регулювання земельних відносин в умовах кризи як структурний елемент розвитку ринку землі); аналітичний (ідентифіковано оптимізаційні механізми регулювання земельних відносин в Україні); аксіоматизації (охарактеризовано нормативно-правове забезпечення земельних відносин в Україні та механізми їх оптимізації в умовах кризи); аналогії (розкрито антикризові механізми регулювання земельних відносин в Україні).

Інформаційною базою дослідження є наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених, нормативно-правові акти та директивні документи, які стосуються земельної сфери та реалізації земельної політики й на цій основі обґрунтування необхідності розроблення вітчизняної моделі регулювання земельних відносин в умовах кризи.

Загалом дослідження ґрунтується на міждисциплінарному підході, враховуючи дотичність розглянутих питань із різних наукових дисциплін та їх інтегрованість.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в теоретико-методологічному обґрунтуванні механізмів регулювання земельних відносин в умовах кризи. На цій основі розроблено практичні рекомендації щодо вдосконалення антикризових процедур та технологій їх реалізації в сучасних умовах суспільного розвитку, що конкретизовано у таких наукових положеннях, де:

уперше:

- розкрито функціональну роль держави у сфері регулювання земельних відносин в умовах кризи як структурну умову збалансування стабільності ринку землі; систематизовано технологічні принципи (розумне поєднання публічних і приватних інтересів; планування розвитку територій; зонування з встановленням регламентів дозволеного використання нерухомості; створення нових і зміни існуючих об'єктів нерухомості) її функціонування; розроблено технологічні прийоми її реалізації;

- конкретизовано стратегічно-технологічну роль держави у процесах локалізації виникнення та поширення кризи, що включає: визначення цілей і часових меж прогнозування криз, розуміння причин, сутності і її характеру, вивчення зовнішніх факторів розгортання майбутньої кризи; розроблення шляхів виходу з кризи; на основі цього розмежовано поняття «державне антикризове управління» (пов'язано з безпосереднім впливом суб'єкта управління на об'єкт управління) і «державне антикризове регулювання» (являє собою систему заходів з діагностики, попередження, нейтралізації та подолання кризових явищ і їх причин на всіх рівнях економіки); визначено основні елементи державного антикризового регулювання: 1) ринкове самоврядування господарюючих одиниць; 2) державне регулювання, яке ставить питання про місце і роль держави в забезпеченні економічної життєдіяльності суспільства;

удосконалено:

- визначення державної політики регулювання земельних відносин як структурну умову розвитку ринку землі в умовах кризи, що спрямовано на організацію раціонального використання землі та її охорону шляхом встановлення певних правил і норм володіння, користування і розпорядження земельними ресурсами країни; ідентифіковано її цілі, підходи, види, структуру;

- класифікацію антикризових механізмів регулювання земельних відносин в Україні, яка включає: запровадження земельної реформи, яка змінює традиційну деконструкцію володіння, користування та розпорядження; політику децентралізації як стратегічний інструмент реформування сфери земельних відносин, який забезпечує прозорість земельних відносин і розширення повноважень місцевих рад; механізм забезпечення сільського розвитку на основі належного землекористування, охорони та відтворення родючості ґрунтів; механізм ефективної протидії тіньовому продажу земель

сільськогосподарського призначення; запровадження стратегії публічного управління земельними ресурсами; механізм зняття мораторію на землю, який би слугував врегулюванню ринкового обігу земель сільськогосподарського призначення; забезпечення гностичного балансу між посиленням державного регулювання земельних відносин та лібералізацією ринку землі;

- функціональну методологію реалізації управління кризовими ситуаціями, яка включає сукупність правових й організаційних засобів і методів регулювання кризових ситуацій щодо впорядкування земельних відносин у соціально-економічній сфері держави; доведено, що в умовах кризи антикризова політика держави має здійснюватися в контексті реалізації її регулюючої функції, що у такий спосіб дозволить їй виступати в ролі головного суб'єкту реалізації антикризової політики, який забезпечує результативність державного регулювання соціально-економічними процесами на всіх рівнях;

- характеристику державного регулювання земельних відносин в умовах кризи як структурний елемент розвитку ринку землі, який включає сукупність взаємопов'язаних цілей, завдань, принципів і функцій держави в результаті запровадження яких формується і функціонує ефективно, раціональне, соціально та екологічно орієнтоване землекористування;

- методологію вивчення ринку землі в умовах кризи як стратегічний об'єкт соціально-економічного та політичного розвитку держави, який формує новітнє ставлення до землі як вартісного інструменту формування цивілізованих економічних відносин; артикульовано доцільність функціонального послаблення регламентації державою розвитку ринку землі з одночасним збереженням ефективного використання та збереження земельних ресурсів як частини економічної системи держави, яка забезпечує стабільність функціонування земельних відносин в умовах відповідних кризових ситуацій;

набули подальшого розвитку:

- дослідження оптимізаційних напрямків регулювання земельних відносин в умовах кризових викликів, зокрема: створення системи гарантування прав власності на землю та інфраструктури ринку землі; удосконалення системи платежів за землю; формування дієвої системи підвищення ефективності державного регулювання земельних відносин та управління землекористуванням; здійснення заходів із землеустрою як інструментарію регулювання земельних відносин; поетапне введення земельних ділянок та прав на них в економічний оборот; формування та розвиток ринку земель; формування інституту обмежень у використанні земель;

- розроблення механізмів удосконалення земельних відносин в Україні за прикладом розвинених країн, що слугує: методичній переорієнтації сфери земельних відносин на новітні світові практики щодо оптимізації землекористування сільськогосподарських товаровиробників; зменшення рівня монополії держави на формування ринку землі; запровадження спеціальних державних програм перерозподілу земель, згідно з якими держава набуває

земельні ділянки, а потім перепродає їх за більш сприятливих умов або надає їх в оренду ефективним власникам; модернізація практики збереження фонду земель сільськогосподарського призначення і недопущення надмірної концентрації земельної власності в одних руках (доцільно встановити мінімальний і максимальний розміри земельної ділянки залежно від особливостей конкретного району); кореляція питань взаємодії земельної політики держави та її екологічної безпеки.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці теоретико-методологічних і практико-прикладних положень, оформлених у конкретні пропозиції, які можуть бути реалізованими й складатимуть основу вдосконалення системи регулювання земельних відносин в Україні в умовах кризи.

Окремі положення дисертаційного дослідження використовувались:

- Головним управлінням Держгеокадастру у Київській області (довідка про впровадження від 12 липня 2019 року №31-10-0.8-9110/2-19);
- Бориспільською районною державною адміністрацією (довідка про впровадження від 28 серпня 2019 року №48/07-46-3771);
- Голосіївською районною в місті Києві державною адміністрацією (довідка про впровадження від 15 листопада 2019 року №100-17498);
- Управлінням державного екологічного нагляду (контролю) у Київській області Державної екологічної інспекції Столичного округу (довідка про впровадження від 28 листопада 2019 року №3/7-29/5152);
- Інститутом підготовки кадрів державної служби зайнятості України (довідка про впровадження від 20 вересня 2019 року).

Розроблені теоретико-практичні положення, висновки та рекомендації можуть бути використані в дослідженнях, програмах та проєктах відповідних органів державної влади, науково-дослідних інститутах, навчальних закладах та структурах підвищення кваліфікації щодо питань вдосконалення основних напрямків реалізації державної політики у сфері регулювання земельних відносин.

Запропоновані теоретичні положення та практичні рекомендації можуть також становити оптимізаційну основу для державного регулювання земельних відносин в Україні на сучасному етапі її суспільного розвитку.

Особистий внесок здобувача. Наукові положення, висновки та практичні рекомендації, які характеризуються новизною і становлять цінність для розвитку науки державного управління, отримані автором самостійно.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дисертаційного дослідження були презентовані та обговорені на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, зокрема: «Науково-практичне забезпечення надання публічних послуг в умовах децентралізації» (м. Київ, 18 квітня 2019 р.), «Сучасні світові тенденції розвитку науки, технологій та інновацій: матеріали» (м. Херсон, 28-29 червня 2019 р.), «Актуальні питання економіки, фінансів, обліку, менеджменту та права: теорія і практика: збірник тез доповідей» (м. Полтава, 2 серпня 2019 р.), «Інтеграція

освіти, науки та бізнесу в сучасному середовищі: літні диспути» (м. Дніпропетровськ, 1-2 серпня 2019 р.), «Проблеми розвитку науки в контексті трансформацій суспільства» (м. Полтава, 30-31 серпня 2019 р.), «Сучасний рух науки» (м. Дніпропетровськ, 1-2 грудня 2019 р.).

Публікації. Наукові результати дисертаційного дослідження опубліковано в 13-ти наукових працях, зокрема: 6 статей, опублікованих у фахових виданнях з державного управління, серед яких 1 публікація в іноземному фаховому виданні та 6 тез у матеріалах науково-практичних конференцій.

Структура дисертації. Структура дисертації зумовлена логікою, предметом, метою та завданнями дослідження. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Її основний текст викладено на 176 сторінках, загальний обсяг становить 201 сторінку й налічує 223 найменування використаних джерел.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, ступінь її наукової розробленості, сформульовано мету та визначено завдання, об'єкт і предмет дослідження, наведено ступінь наукової новизни одержаних результатів, їх теоретичне та практичне значення, подано дані щодо апробації дисертації та публікацій, які підтверджують результати дослідження.

У **першому розділі** – *«Теоретико-методологічний аналіз регулювання земельних відносин в умовах кризи»* – ідентифіковано поняття «земля», «земельні відносини» та «державне регулювання земельних відносин» у контексті дослідницьких підходів, розкрито їх сутність, основні концепції та підходи, охарактеризовано кризу та її вплив на державне регулювання земельних відносин у сучасних умовах суспільного розвитку.

Розкрито сутність, основні концепції та підходи до ідентифікації державного регулювання земельних відносин, відповідно до чого розроблено авторський підхід до визначення функціональної ролі впливу держави на формування системи земельних відносин й забезпечення результативності функціонування земельної сфери; визначено державне регулювання як: 1) цілеспрямовану координацію й організацію сфери земельних відносин; 2) цілеспрямований організуючий вплив на процеси формування земельних відносин для приведення їх у відповідність з певними закономірностями розвитку земельної сфери держави; 3) систему заходів, спрямованих на забезпечення раціонального й ефективного використання землі, її охорону, відтворення і підвищення родючості ґрунтів, збереження і створення сприятливого для людей навколишнього середовища, на захист прав власності, володіння і користування землею. Визначено основні завдання державного регулювання земельних відносин: поліпшення використання охорони земельних ресурсів; збереження і поліпшення екологічного стану територій; створення правових, економічних та організаційних передумов для

функціонування всіх форм власності, володіння і користування землею та форм господарювання на ній.

Запропоновано ринковий аспект розуміння державного регулювання земельних відносин, відповідно до якого воно являє собою організаційно-правовий базис функціонування політики держави у сфері користування землею, регламентує економічні взаємини суб'єктів земельного права; здійснюється на основі взаємодії попиту і пропозиції на землю як об'єкт нерухомості з урахуванням реальних умов використання земельних ділянок; окремо акцентовано роль держави як суб'єкта структурування земельних відносин, збалансування багаточільових інтересів, реорганізації існуючої системи землекористування і землеробства шляхом створення нових умов земельного режиму.

Розмежовано поняття «державне антикризове управління» (пов'язано з безпосереднім впливом суб'єкта управління на об'єкт управління) і «державне антикризове регулювання» (являє собою систему заходів із діагностики, попередження, нейтралізації та подолання кризових явищ і їх причин на всіх рівнях економіки); визначено основні елементи державного антикризового регулювання: 1) ринкове самоврядування господарюючих одиниць; 2) державне регулювання, яке ставить питання про місце і роль держави в забезпеченні економічної життєдіяльності суспільства; на підставі цього розроблено функціональну методологію реалізації управління кризовими ситуаціями (сукупність правових й організаційних засобів і методів регулювання кризових ситуацій щодо впорядкування земельних відносин у соціально-економічній сфері держави); доведено, що в умовах кризи антикризова політика держави має здійснюватися в контексті реалізації її регулюючої функції, що у такий спосіб дозволить їй виступати у ролі головного суб'єкту реалізації антикризової політики, який забезпечує результативність державного регулювання соціально-економічними процесами на всіх рівнях.

У **другому розділі** – *«Структурно-функціональний аналіз державного регулювання земельних відносин в умовах кризи»* – розкрито функціональну роль держави у сфері регулювання земельних відносин в умовах кризи, а також її сутність, структуру та основні принципи; проаналізовано державну політику регулювання земельних відносин як структурну умову розвитку ринку землі та державне регулювання земельних відносин в умовах кризи як структурний елемент розвитку ринку землі.

Розкрито функціональну роль держави у сфері регулювання земельних відносин в умовах кризи як структурну умову збалансування стабільності ринку землі, яка забезпечує зниження викупної ціни; встановлення орендної плати та земельного податку; надання розстрочки на виплату на певний термін; дозвіл перетворення земельної ділянки; розширення переліку дозволених видів використання викуплених земельних ділянок; спрощення порядку і процедур оформлення викупу; обґрунтовано доцільність врахування технологічної зміни функціональної структури органів публічної влади, які відповідають за

реалізацію земельної політики держави та оптимізацію сфери регулювання ринку землі. .

Конкретизовано нормативні та функціональні напрямки діяльності органів публічної влади у сфері реалізації державної політики регулювання земельних відносин, серед яких: розроблення пропозиції щодо управління землями, які перебувають у державній та муніципальній власності; припинення виконання неправомірних рішень із питань вилучення та надання земельних ділянок до їх розгляду у відповідних інстанціях; притягнення до адміністративної відповідальності осіб, винних у порушенні земельного законодавства; видача в установленому порядку дозволу (ліцензії) на право проведення землевпорядних робіт; аналіз стану земельного ринку; розроблення пропозицій про порядок обчислення нормативної ціни землі, організація та ведення державного кадастру нерухомості; здійснення землеустрою, державного контролю за використанням та охороною земель; ведення моніторингу земель; наведено інструментальне забезпечення у сфері здійснення земельного контролю та посилення нормативної відповідальності за порушення земельного законодавства.

Встановлено детермінацію між активною роллю держави в контексті формування земельних відносин та забезпеченням конкурентного потенціалу аграрного сектору держави, який безпосередньо залежить від рівня розвитку ринку землі. На підставі цього виявлено, що держава шляхом формування ринку землі здобуває можливість через відповідні параметри ринкового регулювання реалізувати свої економічні інтереси, вступаючи в технологічний конструкт у межах якого вона, з одного боку, виступає у ролі землевласника, з іншого – у ролі суб'єкта управління земельними відносинами. Конкретизовано основні параметри (встановлення граничних розмірів земельної ділянки; перелік порушень, за які несе відповідальність землевласник; обмеження в застосуванні екологічно небезпечних технологій; процедури вилучення землі для державних і громадських потреб) та технологічні прийоми (використання земель за призначенням, їх концентрація у зацікавлених власників, врахування інтересів різних соціальних груп населення в реалізації прав земельної власності і різних форм землекористування) державного регулювання земельних відносин, які встановлюють певні приписи для функціонування ринку землі.

У третьому розділі – «Оптимізаційні механізми регулювання земельних відносин в Україні в умовах кризи» – систематизовано нормативно-правове забезпечення земельних відносин в Україні як механізм їх оптимізації, міжнародний досвід регулювання земельних відносин та його адаптація в Україні та антикризові механізми регулювання земельних відносин в Україні.

Проаналізовано міжнародний досвід регулювання земельних відносин та розроблено оптимізаційні засоби його адаптації в Україні в умовах кризи відповідно до сучасних вимог, соціально-політичної та економічної ситуації; систематизовано технологічні прийоми міжнародної практики купівлі-продажу,

оренди та консолідації земель як інструментів соціально-економічного розвитку держави, формування ринкових земельних відносин на основі запровадження принципів ринкової саморегуляції, поєднання ефективного землекористування, забезпечення продовольчої безпеки країни як гностичних стимулів розвитку аграрного сектору економіки розвинених держав. На підставі цього ідентифіковано три основні типи земельної політики, яка реалізується в різних країнах світу, що й закладає оптимізаційні передумови для її реалізації в Україні: 1) політика влади в умовах домінування муніципальної власності на землю, що передбачає запровадження переважно орендних методів регулювання; 2) політика, яка реалізується за наявності вільного ринку земель і використовує менш жорсткі інструменти регулювання об'єктів нерухомості (ринкова вартість, податки); 3) змішана політика, яка комбінує елементи перших двох типів. Проаналізовано основні моделі регулювання земельних відносин, які успішно апробовані в сучасному глобальному світі. Перша модель стосується держав Східної Європи, які тривалий час були позбавлені можливості реалізації принципів ринкової економіки, що безпосередньо позначилось на функціонуванні земельної сфери. Друга модель стосується країн Китаю, В'єтнаму та їх практики легалізації виділення земель сільським господарствам для покращення умов їх життєдіяльності. Третя - стосується держав Латинської Америки, де в основі реформування земельного сектору держави було покладено зміну форм власності й господарювання на землі (гарантоване державою право приватної власності громадян на землю), а також виявлено, що результативність таких моделей регулювання земельних відносин визначається законодавчими нормами та відповідним інституційним забезпеченням регулятивних процесів у сфері обігу земель.

Систематизовано основні концептуальні й технологічні аспекти міжнародного досвіду регулювання земельних відносин, які характеризуються високою результативністю, мають високий рівень ефективної імплементації у різних державах глобального світу й відповідно артикулюють доцільність їх запровадження в межах вітчизняної практики публічного управління у сфері оптимізації земельних відносин. До таких аспектів віднесено: 1) реалізацію земельної реформи в розвинених державах сучасного світу та індикатори її результативності для забезпечення їх соціально-економічної стабільності; 2) збереження фонду земель сільськогосподарського призначення, спрямоване на забезпечення максимально ефективного функціонування великої кількості різних за площею господарств і на недопущення надмірної концентрації земельної власності в одних руках; 3) функціонування дозвільної системи на придбання сільськогосподарських земель європейських держав; 4) механізми довгострокових орендних відносин, які забезпечують ефективність використання земель у сучасному світі; 5) запровадження економічних інструментів регулювання ринку землі, які широко апробовані міжнародною практикою; 6) інституційне забезпечення системи регулювання земельних

відносин; 7) правовласність на землі сільськогосподарського призначення іноземцями.

Розроблено оптимізаційні напрямки регулювання земельних відносин в умовах кризових викликів: створення системи гарантування прав власності на землю та інфраструктури ринку землі; удосконалення системи платежів за землю; формування дієвої системи підвищення ефективності державного регулювання земельних відносин та управління землекористуванням; здійснення заходів із землеустрою як інструментарію регулювання земельних відносин; поетапне введення земельних ділянок та прав на них в економічний обіг; формування та розвиток ринку земель; формування інституту обмежень у використанні земель.

ВИСНОВКИ

У дисертаційному дослідженні розв'язано важливу наукову проблему, яка полягає в розробленні авторського підходу до обґрунтування теоретико-методологічних засад механізмів регулювання земельних відносин в умовах кризи, відповідно до чого сформульовано такі висновки та рекомендації.

1. Здійснено теоретико-методологічний аналіз регулювання земельних відносин в умовах кризи в межах якого ідентифіковано поняття «земля» та «земельні відносини» у контексті дослідницьких підходів, які сформувались протягом всієї історії розвитку людства, відповідно до цього охарактеризовано методологічно-концептуальну тріаду визначення землі як об'єкта соціально-економічних відносин, яка передбачає таке її розуміння: 1) об'єкт нерухомості; 2) товар; 3) об'єкт соціальних відносин. Охарактеризовано земельні відносини, як допоміжну ланку відтворення земельно-майнового комплексу держави та суспільства, яка виступає базисним елементом функціонування структури суспільних відносин; ідентифіковано дві групи інтересів відповідно до яких формуються земельні відносини: 1) інтереси з приводу освоєння природних властивостей земельного ресурсу (технологічний аспект); 2) інтереси з приводу товарно-грошових параметрів земельної власності (соціально-економічний аспект); визначено основні елементи формування земельних відносин: форми власності на землю; відносини господарського використання землі; форми управління земельними ресурсами; способи і методи регулювання земельних відносин.

2. Розкрито сутність, основні концепції та підходи до ідентифікації державного регулювання земельних відносин, відповідно до чого розроблено авторський підхід до визначення функціональної ролі впливу держави на формування системи земельних відносин і забезпечення результативності функціонування земельної сфери; визначено державне регулювання як цілеспрямовану координацію й організуючий вплив на процеси формування земельних відносин для приведення їх у відповідність з певними закономірностями розвитку земельної сфери держави; визначено основні завдання державного регулювання земельних відносин: поліпшення

використання охорони земельних ресурсів; збереження екологічного стану територій; створення правових, економічних та організаційних передумов для функціонування всіх форм власності, володіння і користування землею та форм господарювання на ній; запропоновано ринковий аспект розуміння державного регулювання земельних відносин, відповідно до якого воно являє собою організаційно-правовий базис функціонування політики держави у сфері користування землею, регламентує економічні взаємини суб'єктів земельного права й здійснюється на основі взаємодії попиту і пропозиції на землю.

Систематизовано принципи, які закладають гностичну конструкцію методології державного регулювання земельних відносин, зокрема: пріоритет інтересів народів, які населяють дану територію, а також забезпечують захист прав людини; пріоритет екологічного добробуту при використанні землі; цільового використання ділянок землі; стійкість прав на землю, який є конституційним правом; рівність всіх форм власності на землю; раціональне використання земель. Ідентифіковано основні методи державного регулювання земельних відносин, за допомогою яких держава здійснює безпосередній вплив на поведінку учасників земельних відносин: імперативний (встановлення обов'язкових правил, обмежень і заборон, які зобов'язані виконувати суб'єкти земельний правовідносин) та диспозитивний (забезпечує юридичну рівність учасників правовідносин, свободу вибору можливої поведінки суб'єктів відносин) методи.

3. Проаналізовано кризу як об'єктивну й невід'ємну складову функціонування систем, яка закладає динаміку або регресію для відповідних сфер життєдіяльності держави і є технологічним переломом, який утворюється унаслідок динамічного загострення протиріч у будь-якій сфері суспільного життя; ідентифіковано її вплив на державне регулювання земельних відносин у сучасних умовах суспільного розвитку, що передбачає: перехід від екстенсивних форм державного регулювання до інтенсивних; запровадження інституційних реформ, які слугують підвищенню ефективності державного регулювання у різних сферах суспільного життя та є визначальним фактором реалізації національних стратегічних пріоритетів держави; встановлено, що земельна сфера детерміновано залежить від розвитку національної й світової економіки, а тому механізми виникнення кризи в одній сфері детерміновано позначаються на розвитку інших секторів суспільного розвитку; виявлено специфіку кризи в земельній сфері, яка полягає в тому, що вона руйнує слабкі й найменш структурно організовані установи та організації, відкидаючи застарілі способи виробництва, форми організації земельних підприємств на користь більш сучасних способів і форм.

Обґрунтовано стратегічно-технологічну роль держави в процесах локалізації виникнення та поширення кризи як суб'єкту ініціювання й реалізації антикризових програм шляхом прогнозування кризи, що включає: визначення цілей і часових меж прогнозування криз, розуміння причин, сутності і її характеру, вивчення зовнішніх факторів розгортання майбутньої кризи;

розроблення шляхів виходу з кризи; встановлено, що в умовах кризи держава перетворюється на органічну складову соціально-орієнтованої ринкової економічної системи, виконуючи дедалі складніші економічні функції, які забезпечують стійкий поступальний розвиток суспільства. Розмежовано поняття «державне антикризове управління» (пов'язане з безпосереднім впливом суб'єкта управління на об'єкт управління) і «державне антикризове регулювання» (являє собою систему заходів із діагностики, попередження, нейтралізації та подолання кризових явищ і їх причин на всіх рівнях економіки); визначено основні елементи державного антикризового регулювання: 1) ринкове самоврядування господарюючих одиниць; 2) державне регулювання, яке ставить питання про місце й роль держави в забезпеченні економічної життєдіяльності суспільства.

4. Здійснено структурно-функціональний аналіз державного регулювання земельних відносин в умовах кризи, відповідно до якого розкрито функціональну роль держави у сфері регулювання земельних відносин в умовах кризи як структурну умову збалансування стабільності ринку землі, яка забезпечує зниження викупної ціни; систематизовано технологічні принципи (розумного поєднання публічних і приватних інтересів; планування розвитку територій; зонування з встановленням регламентів дозволеного використання нерухомості; створення нових і зміни існуючих об'єктів нерухомості) її функціонування; розроблено технологічні прийоми її реалізації, серед яких: 1) державна реєстрація прав на нерухомість; 2) державний облік земельних об'єктів; 3) порядок створення державних фондів містобудівельної та землебудівельної документації; 4) вдосконалення процедур та методів проведення кадастрової оцінки земель; 5) унормування активізації ролі держави у сфері забезпечення територіального планування, зонування та створення нових об'єктів нерухомості.

5. Досліджено державну політику регулювання земельних відносин як структурну умову розвитку ринку землі в умовах кризи, спрямовану на організацію раціонального використання землі та її охорону шляхом встановлення певних правил і норм володіння, користування і розпорядження земельними ресурсами країни; ідентифіковано її цілі (забезпечення державних і суспільних потреб і пріоритетів розвитку; захист навколишнього середовища й користування природними ресурсами; забезпечення безпеки і оборони країни; раціональне використання земель); підходи (створення умов для залучення землі в економічний оборот; створення умов використання землі як засобу забезпечення позикового фінансування капіталу господарюючих суб'єктів); види (регулювання державою в якості суверена; господарське регулювання); структуру (загальне та галузеве управління у земельній сфері); принципи (земля – основа життя і діяльності людини; пріоритет охорони землі як частини навколишнього середовища і засобу виробництва перед використанням її як нерухомості; пріоритет охорони життя і здоров'я людини; пріоритет збереження

особливо цінних земель; платність землекористування земель) державної політики регулювання земельних відносин

Охарактеризовано нормативні та функціональні напрямки діяльності органів публічної влади у сфері реалізації державної політики регулювання земельних відносин, серед яких: розроблення пропозиції щодо управління землями, які перебувають у державній та муніципальній власності; припинення виконання неправомірних рішень із питань вилучення та надання земельних ділянок до їх розгляду у відповідних інстанціях; притягнення до адміністративної відповідальності осіб, винних у порушенні земельного законодавства; видача в установленому порядку дозволу (ліцензії) на право проведення землевпорядних робіт; аналіз стану земельного ринку; розроблення пропозицій про порядок обчислення нормативної ціни землі, організація та ведення державного кадастру нерухомості; здійснення землеустрою, державного контролю за використанням та охороною земель; ведення моніторингу земель; наведено інструментальне забезпечення у сфері здійснення земельного контролю та посилення нормативної відповідальності за порушення земельного законодавства.

б. Охарактеризовано державне регулювання земельних відносин в умовах кризи як структурний елемент розвитку ринку землі, який включає сукупність взаємопов'язаних цілей, завдань, принципів і функцій держави унаслідок реалізації яких формується і функціонує ефективно, раціональне, соціально- та еколого-орієнтоване землекористування; ідентифіковано його структурні рівні (регіоналізм, глобальний, регіонального управління), які забезпечують «регульованість ринку землі», що забезпечує сталу збалансованість продажу права власності та продажу права земельної оренди. Розкрито сутність ринку землі в умовах кризи як стратегічного об'єкту соціально-економічного та політичного розвитку держави, який формує новітнє ставлення до землі як вартісного інструменту формування цивілізованих економічних відносин; артикульовано доцільність функціонального послаблення регламентації державою розвитку ринку землі з одночасним збереженням ефективного використання та збереження земельних ресурсів як частини економічної системи держави, яка забезпечує стабільність функціонування земельних відносин в умовах відповідних кризових ситуацій.

Встановлено детермінацію між активною роллю держави в контексті формування земельних відносин та забезпеченням конкурентного потенціалу аграрного сектору держави, який безпосередньо залежить від рівня розвитку ринку землі; конкретизовано основні параметри (встановлення граничних розмірів земельної ділянки; перелік порушень, за які несе відповідальність землевласник; обмеження в застосуванні екологічно небезпечних технологій; процедури вилучення землі для державних і громадських потреб) та технологічні прийоми (використання земель за призначенням, їх концентрація у зацікавлених власників, врахування інтересів різних соціальних груп населення в реалізації прав земельної власності і різних форм землекористування)

державного регулювання земельних відносин, які встановлюють певні приписи для функціонування ринку землі.

7. Систематизовано нормативно-правове забезпечення земельних відносин в Україні як механізм їх оптимізації в умовах кризи, охарактеризовано генезу становлення нормативного забезпечення земельних відносин та ринку землі в Україні від часів становлення незалежності України, коли було закладено концептуальні й технологічні передумови для оптимізації земельних відносин в Україні, до сьогоднішнього дня. Обґрунтовано доцільність гностично-правового визначення статусу держави як активного суб'єкта формування та реалізації земельних відносин та громадянина як правовласника на землю шляхом: створення механізмів, які б забезпечували, з одного боку, системний характер земельних відносин, а з іншого – давали б можливість своєчасного та адекватного відображення нових тенденцій соціально-економічного розвитку; запровадження механізмів та умов вільного господарювання, господарської ініціативи і самореалізації, дешевого довгострокового кредитування та гарантій збуту виробленої продукції. Доведено, що саме такий підхід дозволить унормувати ринок обігу земель сільськогосподарського призначення, й на цій основі побудувати національну інфраструктуру геопросторових даних, що у такий спосіб слугуватиме вдосконаленню землеустрою та методики нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення.

8. Узагальнено міжнародний досвід регулювання земельних відносин в умовах кризи, на підставі цього ідентифіковано три основні типи земельної політики, яка реалізується в різних країнах світу, що й закладає оптимізаційні передумови для її реалізації в Україні: 1) політика влади в умовах домінування муніципальної власності на землю, що передбачає запровадження переважно орендних методів регулювання; 2) політика, яка реалізується за наявності вільного ринку земель і використовує менш жорсткі інструменти регулювання об'єктів нерухомості (ринкова вартість, податки); 3) змішана політика, яка комбінує елементи перших двох типів.

Ідентифіковано основні концептуальні й технологічні аспекти міжнародного досвіду регулювання земельних відносин, які характеризуються високою результативністю, мають високий рівень ефективної імплементації у різних державах глобального світу й відповідно артикулюють доцільність їх запровадження в межах вітчизняної практики публічного управління у сфері оптимізації земельних відносин, серед яких: 1) реалізація земельної реформи в розвинених країнах сучасного світу та індикатори її результативності для забезпечення їх соціально-економічної стабільності; 2) збереження фонду земель сільськогосподарського призначення, спрямоване на забезпечення максимально ефективного функціонування великої кількості різних за площею господарств і на недопущення надмірної концентрації земельної власності в одних руках; 3) функціонування дозвільної системи на придбання сільськогосподарських земель європейських держав; 4) механізми довгострокових орендних відносин, які забезпечують ефективність

використання земель у сучасному світі; 5) запровадження економічних інструментів регулювання ринку землі, які широко апробовані міжнародною практикою; 6) інституційне забезпечення системи регулювання земельних відносин; 7) правовласність на землі сільськогосподарського призначення іноземцями.

На основі систематизації провідного міжнародного досвіду регулювання земельних відносин розроблено оптимізаційну формулу удосконалення земельних відносин в Україні за прикладом розвинених країн.

9. Розроблено антикризові механізми регулювання земельних відносин в Україні, спроможні забезпечити мобільність переходу до ринкових механізмів господарювання й на цій основі реформування сучасних земельних відносин як визначальний критерій результативності функціонування економічного сектору держави. До таких механізмів віднесено: 1) запровадження земельної реформи, яка змінює традиційну деконструкцію володіння, користування та розпорядження; 2) політику децентралізації як стратегічний інструмент реформування сфери земельних відносин, який забезпечує прозорість земельних відносин і розширення повноважень місцевих рад; 3) механізм забезпечення сільського розвитку на основі належного землекористування, охорони та відтворення родючості ґрунтів, який дозволить забезпечити відповідні інституційні зміни в структурі земельних відносин держави; 4) механізм ефективної протидії тіньового продажу земель сільськогосподарського призначення, що слугуватиме збереженню реальної вартості родючих земель під час продажу; 5) запровадження стратегії публічного управління земельними ресурсами, яка б слугувала залученню всіх суб'єктів публічної сфери до процесів формування вітчизняного ринку землі, що дозволило б здолати монополію держави та відповідну односторонність з боку її стратегічних партнерів; 6) механізм зняття мораторію на землю, який би слугував врегулюванню ринкового обігу земель сільськогосподарського призначення з метою попередження обезземелення селян, підвищення ліквідності землі як економічного активу, визначення порядку проведення земельних торгів; 7) забезпечення гностичного балансу між посиленням державного регулювання земельних відносин та лібералізацією ринку землі.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Праці, які відображають основні наукові результати дисертації

1. Постулін О.С. Правове регулювання у сфері земельних відносин в кризових умовах. *Економіка та держава. Серія: державне управління*. 2018. № 7. С. 78-82.

2. Постулін О.С. Криза та її вплив на державне регулювання земельних відносин в сучасних умовах суспільного розвитку. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Державне управління*. 2019. Том 30 (69). № 4. С. 106-110.

3. Постулін О.С. Державна політика регулювання земельних відносин як структурна умова розвитку ринку землі в умовах кризи. *Економіка та держава. Серія: державне управління*. 2019. № 4 (12). С. 95-99.

4. Постулін О.С. Державне регулювання земельних відносин в умовах кризи як структурний елемент розвитку ринку землі. *Держава та регіони*. 2019. № 3 (67). С. 104-107.

5. Постулін О.С. Деякі аспекти функціональної ролі держави у сфері регулювання земельних відносин в умовах кризи. *Державно-управлінські студії*. 2018. № 9 (11). URL: <http://studio.ipk.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/12-Postulin-Zem.-vidnosynu..pdf>

6. Постулін О.С. Антикризові механізми регулювання земельних відносин в Україні та їх оптимізаційна роль. *Економіка та держава. Серія: державне управління*. 2019. № 1. С. 106-110.

Статті в зарубіжних виданнях

7. Postulin O.S. State regulation of land relations: essence, main concepts and approaches. *Central European journal for science and research*. 2019. № 6(58). P. 41-45.

Праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

8. Постулін О.С. Проблеми правового регулювання адміністративних послуг у сфері земельних відносин. *Науково-практичне забезпечення надання публічних послуг в умовах децентралізації: збірник матеріалів доповідей та тез інтернет-конференції* (м. Київ, 18 квітня 2019 р.) / за заг. ред. Р. В. Войтович, П. В. Ворони. К.: ТОВ «Видавничий дім «АртЕк», 2019. С. 188-190.

9. Постулін О.С. Державне регулювання земельних відносин: сутність і основні принципи. *Сучасні світові тенденції розвитку науки, технологій та інновацій: матеріали наук.-практ. конф.* (м. Херсон, 28-29 черв. 2019 р.). Херсон: Вид-во «Молодий вчений», 2019. С. 59-62.

10. Постулін О.С. Державна політика регулювання земельних відносин: основні аспекти. *Актуальні питання економіки, фінансів, обліку, менеджменту та права: теорія і практика: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції* (м. Полтава, 2 серп. 2019 р.): у 2 ч. Полтава: ЦФЕНД, 2019. Ч. 1. С.52-53.

11. Постулін О.С. Аналіз основних функцій державної політики регулювання земельних відносин. *Інтеграція освіти, науки та бізнесу в сучасному середовищі: літні диспути: тези доп. I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції* (м. Дніпропетровськ., 1-2 серп. 2019 р.). Дніпро, 2019. С. 574-577.

12. Постулін О.С. Державне регулювання земельних відносин як структурний елемент розвитку ринку землі. *Проблеми розвитку науки в контексті трансформацій суспільства: матеріали науково-практичної*

конференції (м. Полтава, 30-31 серп. 2019 р.). Херсон: Видавництво «Молодий вчений», 2019. С.39-41.

13. Постулін О.С. Деякі аспекти міжнародного досвіду регулювання земельних відносин. *Сучасний рух науки: тези доп. І Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції* (м. Дніпропетровськ, 1-2 груд. 2019 р.). Дніпро, 2019. Т.3. С.118-121.

АНОТАЦІЯ

Постулін О.С. Механізми регулювання земельних відносин в умовах кризи. Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління. Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України. Київ, 2020.

У дисертаційній роботі розкрито теоретико-методологічні засади дослідження механізмів регулювання земельних відносин в умовах кризи. Охарактеризовано державне регулювання земельних відносин як цілеспрямовану координацію й організуючий вплив на процеси формування земельних відносин для приведення їх у відповідність з певними закономірностями розвитку земельної сфери держави, розкрито функціональну роль держави у сфері регулювання земельних відносин в умовах кризи як структурну умову збалансування стабільності ринку землі. Систематизовано технологічні принципи її функціонування; встановлено детермінацію між активною роллю держави в контексті формування земельних відносин та забезпеченням конкурентного потенціалу аграрного сектору держави, який безпосередньо залежить від рівня розвитку ринку землі. Конкретизовано стратегічно-технологічну роль держави в процесах локалізації виникнення та поширення кризи, що включає: визначення цілей і часових меж прогнозування криз, розуміння причин, сутності і її характеру, вивчення зовнішніх факторів розгортання майбутньої кризи; розроблення шляхів виходу з кризи.

Охарактеризовано показники функціональної результативності державної політики регулювання земельних відносин в умовах кризи, серед яких: встановлення основ державної політики регулювання земельних відносин та обмежень прав власників, а також їх захисту.

Розроблено функціональну методологію реалізації управління кризовими ситуаціями, яка включає сукупність правових й організаційних засобів і методів регулювання кризових ситуацій щодо впорядкування земельних відносин у соціально-економічній сфері держави.

Ключові слова: земля, земельні відносини, земельна сфера, ринок землі, держава, державне управління, державне регулювання ринку земельних відносин, криза, кризові ситуації, соціально-економічний розвиток держави.

ANNOTATION

Postulin O.S. Mechanisms for regulating land relations in the conditions of crisis. Manuscript.

The thesis for a Candidate Degree in Public Administration according to specialty 25.00.02 – mechanisms of public administration. Ukrainian State Employment Service Training Institute. Kyiv, 2020.

In the thesis the theoretical and methodological bases of research of mechanisms of regulation of land relations in the conditions of crisis were revealed, the state regulation of land relations was characterized as purposeful coordination and organizing influence on processes of formation of land relations for bringing them in accordance with certain patterns of development of the state land sphere, function role of the state in the field of regulation of land relations in a crisis was revealed as a structural condition for balancing the stability of the land market; technological principles of its functioning were systematized; the determination between the active role of the state in the context of the formation of land relations and ensuring the competitive potential of the agricultural sector of the state was established, which directly depends on the level of development of the land market; strategic and technological role of the state in the processes of localization and spread of the crisis was specified, including: defining goals and time limits for crisis forecasting, understanding the causes, essence and its nature, studying the external factors of the development of future crisis; developing ways out of the crisis.

The indicators of functional effectiveness of the state policy of land relations regulation in the conditions of crisis were characterized, among them: establishment of bases of the state policy of regulation of land relations; establishing restrictions concerning the rights of owners, as well as their protection. The author's concept of defining the state policy of land relations regulation was proposed as a structural condition for the development of the land market during the crisis, aimed at organizing the rational use of land and its protection by establishing certain rules and norms of ownership, use and disposal of land resources.

A functional methodology for crisis management was elaborated, which includes a set of legal and organizational means and methods of crisis management to regulate land relations in the socio-economic sphere of the state. The classification of anti-crisis mechanisms of land relations regulation in Ukraine was carried out, which includes: introduction of land reform, which changes the traditional deconstruction of possession, use and disposal; decentralization policy as a strategic tool for reforming the sphere of land relations, which ensures the transparency of land relations and the expansion of the powers of local councils.

The state regulation of land relations in the crisis was characterized as a structural element of land market development, which includes a set of interrelated goals, objectives, principles and functions of the state, as a result of their introduction effective, rational, socially and environmentally oriented land use is formed and functioned.

The methodology of studying the land market in the crisis was researched as a strategic object of socio-economic and political development of the state, which forms the latest attitude to land as a valuable tool for the formation of civilized economic relations. Optimization directions of land relations regulation in the conditions of crisis challenges were elaborated, among them: creation of a system of guaranteeing land ownership rights and land market infrastructure. The systematization of the principles was carried out that establish the Gnostic construction of the methodology of state regulation of land relations.

Key words: land, land relations, land sphere, land market, state, public administration, state regulation of the land relations market, crisis, crisis situations, socio-economic development of the state.

SOMMAIRE

Postulin O.S. Mécanismes de régulation des relations foncières en cas de crise. Manuscrit.

La thèse du candidat ès sciences en administration publique sur une spécialité 25.00.02 – mécanismes de l'administration publique. Institut de formation du personnel du Service de l'Etat de l'emploi de l'Ukraine. Kiev, 2020.

Dans la thèse, les bases théoriques et méthodologiques de la recherche des mécanismes de régulation des relations foncières dans les conditions de crise ont été révélées, la régulation étatique des relations foncières comme coordination délibérée et influence organisatrice sur les processus de formation des relations foncières pour les mettre en conformité avec certaines régularités de développement de la sphère étatique a été caractérisée, le rôle de fonctionnement de l'Etat dans le domaine de la régulation des relations foncières en période de crise comme condition structurelle q été révélé pour équilibrer la stabilité du marché foncier; principes technologiques systématisés); la détermination entre le rôle actif de l'État dans le contexte de la formation des relations foncières et la garantie du potentiel compétitif du secteur agricole de l'État a été établie, qui dépend directement du niveau de développement du marché foncier.

La méthodologie de l'étude du marché foncier dans la crise en tant qu'objet stratégique du développement socio-économique et politique de l'État, qui constitue la dernière attitude envers la terre comme un outil précieux pour la formation de relations économiques civilisées. Des directions d'optimisation de la régulation des relations foncières dans les conditions de crise ont été développées, parmi lesquelles: la création d'un système de garantie des droits fonciers et des infrastructures du marché foncier. La systématisation des principes qui établissent la construction gnostique de la méthodologie de régulation étatique des relations foncières a été réalisée.

Mots clés: foncier, relations foncières, sphère foncière, marché foncier, État, administration publique, régulation étatique du marché des relations foncières, crise, situations de crise, développement socio-économique de l'État.

Підписано до друку 01.06.2020
Формат 148x210 мм. Обл.-вид.арк. 0,9.
Наклад 100 прим.

Свідоцтво серії ДК № 1805 від 25.05.2004
Віддруковано з оригінал-макета в Інституті підготовки кадрів державної
служби зайнятості України
03038, м. Київ, вул. Нововокзальна, 17, тел. (044) 536 -14-85